

Խ Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅՈՒՆԸ ԱՍՏՈՒԾՈՂ ՊԱՐԳԵՎՆ Է ԵՎ ՄԱՐԴԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՄՔԸ

Հոկտեմբերի 25-31 օրերին Մոսկվայում, Կրեմլի համագումարների դահլիճում, գումարվեց Խաղաղասեր ուժերի համաշխարհային համաժողովը՝ հանուն միջազգային անվտանգության և զինաթափման, հանուն սազգային անկախության, համագործակցության և խաղաղության:

«Էջմիածին» ամսագրի սույն համարի հաջորդ էջերում հանգամանորեն խոսվում է Խաղաղասեր ուժերի համաշխարհային համաժողովի աշխատանքների մասին:

Համաժողովին մասնակցում էին աշխարհի 144 տարբեր երկրների հասարակական, գիտական, մշակութային, աշխատավորական, կանանց, երիտասարդական կազմակերպությունների 3200 պատգամավորներ և ավելի քան 1500 դիտորդներ, հյուրեր, որոնք ներկայացուցիչներն էին աշխարհի բարի կամքի տեր միլիոնավոր մարդկանց, և իրենց ելույթներում արտահայտում էին երկրագնդի բոլոր խաղաղասեր ուժերի ամենամիլիոնական խոհերն ու զգացմունքները, հույսերն ու իղձերը և միահամուռ պահանջում էին խաղաղություն ու բարություն աշխարհին և բովանդակ մարդկությանը:

Սույն համաժողովին իրենց լայն մասնակցությունն էին քերել նաև քրիստոնեական եկեղեցիները՝ իրենց հոգևոր պետերով և բարձրաստիճան ներկայացուցիչներով, ինչպես նաև այլ կրոնների բազում պատգամավորներ:

Խաղաղասեր ուժերի Մոսկվայի սույն համաժողովին հրավիրվել էր նաև Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին: Մեր եկեղեցու պատգամավորությունը գլխավորում էր Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետը՝ տանելով անձամբ Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի և Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու ողջույնն ու օրհնությունը խաղաղության այդ վեհաժողովին:

Տառը հոգուց բաղկացած մի այլ պատվիրակություն ներկայացնում էր համաժողովին Սովետական Հայաստանը:

Խաղաղասեր ուժերի համաշխարհային համաժողովը պատմական ու նշանակալից իրադարձություն էր՝ մեր օրերին ժողովուրդների՝ հանուն խաղաղության մղած պայքարի պատմության մեջ:

Սույն համաժողովը ամենաշատ ներկայացուցիչներ ունեցող համախմբում էր, քան խաղաղության պաշտպանությանը նվիրված և մինչև այժմ եղած նախկին խաղաղության համաժողովները: Այս հանգամանքը կարելի է համարել համաժողովի անվիճելի նվաճումը:

Այժմ ժողովրդական զանգվածների գիտակցության մեջ լայն տեղ է գրավել այն համոզմունքը, թե անհրաժեշտ է և հնարավոր միջազգային համաժողովների մեջ ամրապնդել խաղաղ գոյակցության սկզբունքը:

Խաղաղասեր ուժերի համաժողովը այսպիսի աննախընթաց ներկայացուցչական

բնույթով և իր օրակարգի վրա դրված կարեւորագույն հարցերի ընդգրկումով հնարավոր դարձավ ողջ աշխարհում վերջերս հասարակական-քաղաքական կլիմայի նըպաստավոր փոփոխության, միջազգային լարվածության թուլացման շնորհիվ՝ հօգուտ խաղաղության:

Այսօր, ավելի քան երբեք, մխիթարական է և հուսադրիչ արձանագրել, որ ողջ աշխարհում ընդհանուր խաղաղության պահպանման հեռանկարները ավելի իրական են ու շոշափելի, ավելի հուսալի, քան երբևէ: Ահա՛ թե ինչու այնքան համոզիչ, իրա՛վ ու ջերմագի՛ն էին հնչում համաժողովի բարձր բեմից խոսքեր և ելույթներ՝ որպես կոչեր՝ ամրապնդելու խաղաղությունը, որ Աստուծո պարզևն է աշխարհին, երազանքը՝ մարդկության, կոչեր՝ պայքարելու հանուն մարդկանց երջանկության, բարօրության, հանուն սոցիալական հառաջդիմության:

Աշխարհում խաղաղության հասնելու, ժողովուրդների անվտանգությունը ապահովելու, լարվածության մթնոլորտը թուլացնելու, ռազմական գերածախսերի դեմ պայքարելու, սպառազինությունները կրճատելու համար, որոնք ծանր բեռի նման ընկել են աշխատավոր ժողովուրդների ուսերի վրա, անհրաժեշտ են կոլեկտիվ ջանքեր, հետևողական աշխատանք, կորով ու վճռականություն:

«հունցք յափշտակեացեն զխաղաղութիւն»:

Մխիթարական է արձանագրել, որ որոշակի հուսադրող և քաջալերիչ արդյունքներ կան միջազգային դրության կարգավորման բնագավառում, դեպի ընդհանուր խաղաղությունն ու անվտանգությունը: Բայց, միաժամանակ, դեռևս գոյություն ունեն միջազգային հարաբերություններում սուր և փշոտ հարցեր և դրանց հետ կապված վտանգներ:

Վերջ պատերազմին: Հասել է պահը վրճուական շրջադարձ կատարելու և կոլեկտիվ աշխատանքներով փակելու պատերազմ տանող բոլոր ճանապարհները:

Խաղաղությունը ստեղծագործություն է, կառուցում է, աշխատանք ու աղոթք է, պարզևն Աստուծո և կամքը մարդկության:

Պատերազմը ոճիր է Աստուծո դեմ, երկրների դեմ, քաղաքակրթության և մարդկության դեմ, վեհ ու ազնիվ իդեալների դեմ:

Ահա թե ինչու խաղաղության համաժողովներում միշտ ու ամենուրեք հնչել է նաև քրիստոնեական եկեղեցու ձայնը, Ավետարանի խաղաղասիրական, համամարդկային սկզբունքների վեհ դրոշի ներքո:

«Եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն»:

Խաղաղասեր ուժերի համաժողովում դարձյալ հնչեց վճռական ու միահամուռ կերպով քրիստոնեական եկեղեցու և բոլոր կրոնների ներկայացուցիչների արդար և աստվածահաճո ձայնը՝ ի նպաստ արդարության և խաղաղության:

Այստեղ մասնավոր կարևորությամբ պետք է նշել հոկտեմբերի 27-ին, երեկոյան ժամը 21-ին, Մոսկվայի ռուսաց ս. Այլակերպություն տաճարում տեղի ունեցած Էկումենիկ մասնավոր աղոթքը, որին մասնակցում էին՝ Խաղաղասեր ուժերի Մոսկրվայի համաժողովի հոգևորական պատգամավորները՝ եկեղեցու հոգևոր պետերը և այլ կրոնական ներկայացուցիչները: Էկումենիկ սույն աղոթքի հիմնական նյութն էր՝ «Եւ յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն» Ավետարանի խաղաղության պատգամը՝ որպես պարզևն Աստուծո:

Հուզիչ էր արձանագրել, որ տաճարի կամարների տակ, տարբեր լեզուներով, բայց միահամուռ կամքով հնչում էր խաղաղություն բառը:

Հոկտեմբերի 29-ին, երկուշաբթի օրը, առավոտյան, նախապես կազմված ծրագրի համաձայն, Ջագորսկի Տրոիցկի-Սերգիևյան ռուսական մայրավանքում տեղի ունեցավ համաժողովի մասնակից հոգևորականության պաշտոնական հանդիպում կամ մեկօրյա հավաքույթ՝ նվիրված խաղաղության պաշտպանության՝ մասնակցությամբ եկեղեցիների և կրոնական տարբեր դավանությունների հոգևորական ավելի քան 300 աստգամավորների:

Սույն հանդիպման ժամանակ «Ժամանակակից միջազգային դրության դրական հաշվեկշիռի մեջ մենք՝ խաղաղության կողմնակիցների շարժման կրոնական գործիչներս, անկասկած ունենք մեր մասնակցությունը», ասաց Իր ելույթում ռուսաց Ամեն. Տ. Պիմեն Սրբազան Պատրիարքը, «և մենք պետք է մտածենք նաև կրոնական գործիչների և բարի կամեցողության տեր բոլոր մարդկանց ջանքերի միավորման ուղիների և միջոցների մասին, միաստեղ, միական և սերտորեն համագործակցելու ամբողջ մարդկության լավագույն սպազայի համար»:

Համաժողովի մասնակից հոգևորականության սույն հանդիպման ժամանակ ողջույնի գեղեցիկ և բովանդակալից ճառով հանդես եկավ նաև Ամենայն Հայոց Հայրապետը՝ Իր հեղինակավոր ձայնը ասելու հանուն հայ եկեղեցու և արտահայտելու «հանուն անցյալում երկար դարեր տառապած, բայց

այսօր վերածնած հայ ժողովրդի» խաղաղության տենչանքն ու խաղաղասիրական ձգտումները:

«Թեև մեր աշխարհը տակավին հեռու է տևական խաղաղության մի գոյավիճակից, սակայն մենք բոլորս՝ այստեղ հավաքվածներս, հավատում ենք անսասան կերպով, թե Աստուծո հաճելի է մեր նպատակը և մեր գործը: Մենք նույն չափով հավատում ենք նաև, թե բոլոր ժողովուրդների լայն զանգվածները վճռապես կամենում են ապրել ու աշխատել մի խաղաղ աշխարհի մեջ...»

...Մեր երկրագնդի բոլոր ժողովուրդները հետզհետե արթնանում են և իրենց կենսական, իրական շահերի լույսի տակ տեսնում, թե իրենց կյանքի բարօրությունը, իրենց զավակների երջանկությունը հնարավոր է ապահովել ոչ թե ազգամիջյան թշնամություններով, ոչ թե պատերազմներով, այլ ժողովուրդների բարեկամությամբ, պետությունների տնտեսական, գիտական ու մշակութային գործակցությամբ, խաղաղ գոյակցության պայմաններում...»:

Հաճելի է արձանագրել, որ հոգևորականաց այս հանդիպմանը տարբեր կրոնների ներկայացուցիչների կողմից տիրական շեշտով, միասնական կամքով և վճռականությամբ հնչեց խաղաղության ձայնը, մարդասիրական վեհ իդեալների և համամարդկային եղբայրության համար:

Խաղաղասեր ուժերի համաշխարհային համաժողովի կոչերը, պատգամներն ու ընդունած բանաձևերը կհանդիսանան բարո-

յական մի նոր խթան ժողովուրդների ազնիվ պայքարի ճանապարհին՝ հաևուն եղբայրության, սիրո և միջազգային խաղաղության և անվտանգության:

Այո՛, խաղաղությունը կհաղթանակի, խաղաղությունը կապրի և կապրեցնի աշխարհի և մարդկանց մտքի ստեղծած հոգեվոր, մշակութային, նյութական հոշակապ արժեքները, ողջ քաղաքակրթությունը, որովհետև խաղաղությունը Աստուծո կամքն է և պարզևր մարդկության:

Խաղաղությունը մարդկության պայծառ ապագան է:

Մարդկությունը կարող է ապրել առանց պատերազմի: Անգե՛ն աշխարհը մեծ քարիք է համայն մարդկության համար: Կան աշխարհում հզոր ուժեր, որոնք կարող են վճռականորեն փակել նոր պատերազմների արյունոտ ճանապարհները և մարդկությունը փրկել ահավոր վտանգներից:

Հոկտեմբերի 31-ին, չորեքշաբթի օրը, երեկոյան, փակվեց Խաղաղասեր ուժերի Մոսկվայի համաժողովը՝ հեթհովենի իններորդ սիմֆոնիայի վերջաբանի հանդիսավոր և հաղթական հնչյունների ներքո, աշխարհում կայուն և տևական խաղաղության հաղթանակի, ժողովուրդների համագործակցության և մարդկության պայծառ ապագայի նկատմամբ լավատեսության հույսերով և անկոտրում հավատքով:

Թող չքանան պատերազմի մահաբեր ամպերը և մարդկության վերև միշտ պայծառ ու ջինջ մնա խաղաղության երկնականամարը:

